СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 297. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 22-го ГРУДНЯ 1948. — No. 297. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 22, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

БІЛИЙ ДІМ СТУДІЮЄ ПЛЯН ПОВНОЇ ВОЄННОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Вашингтон, 20 грудня. — Рада Краєвих Ресурсів Безпеки передала Білому Домові до студій плян заведення повної контролі для мобілізації всього людського матеріялу та промислових багатств на випадок ще однієї війни. Відповідні повноваження мають бути ухвалені для президента в конгресі, коли таке домагання вийде з Білого Дому. Звіт зі студій буде предявлений конгресові в половині січня 1949 р.

Плян випрацювано під наглядом Кенета Д. Джансона, генерального правного дорадника Ради Краєвих Ресурсів. Він обіймає все, що відноситься до мобілізації, воєнних матеріялів, як: першенство та приділ продукції, устійнення ціни й робітничих платень, контролю людської сили, цензуру, налагоджування робітничих спорів, поновні переговори при покінченні контрактів, надзвичайні зиски і координацію екзекутивних агенцій.

Законодатний плян передбачує створення воєнної Ради Краєвих Ресурсів Безпеки, яка мала б верховний нагляд підчас війни і злучила б у собі давніше Бюро Воєнної Мобілізації й Реконверзії з додатком Бюра Адміністрації Цін і різних організацій на випадок необхідности. Рамці таких організацій вже створені в теперішнім пляні й вони обіймають п'ять груп. Заки ще проєкт піде до одобрення конгресу, пробні замовлення вже віддано різним підприємствам для виробу 100,000 машинових знарядів біз огляду на це, які зміни принесла б війна.

СЛІДЧА КОНГРЕСОВА КОМІСІЯ В РЕОРГАНІЗАЦІЇ.

Вашингтон. — Конгресова комісія неамериканських діянь приноровилася до різних замітів, висловлених з нагоди переводження слідства над діяльністю комуністів і шпигів та рішила себе переорганізувати. Плян реорганізації буде предявлений теперішніми членами комісії, складеної республиканською більшістю, одначе саму реформу переведе вже демократична більшість в наступному конгресі. Реформа полягатиме головно в поступуванні з метою, щоб не шкодити особам, які тільки заподозрені в неамериканській діяльності. Комісія мала переслухати ще 5 свідків в справі шпигунських затій, одначе заломила намір.

З Ню Йорку наспіли вісті, що там сповнив самогубство Лоренс Дуґан, колишній урядовець департаменту стейту за часів секретаря Кордела Гола. Імя Дуґана було згадане підчас тайних допитів в комісії неамериканських діянь перед 12 днями. Самогубство звязують з підозрінням комісії. Дуґан їздив з делегацією Злучених Держав на Міжнародну Конференцію Американських Держав в Ліма, Перу, в 1940 р., а потім займав пост дорадника в УНРРВ.

ПОМЕР ПЕТРО ЮРЧАК, ГОЛОВА СЛОВАЦЬКОЇ ЛІҐИ АМЕРИКИ.

Вилкесбері, Па. — У тутешньому шпиталі помер Петро Юрчак, у віці 48 літ. Він був загально знаним провідником американців словацького роду і стояв на чолі ліґи Словаків Америки. Він займав становище заступника генерального прокуратора стейту Пенсилвенія. Останніми часами він займався допомоговою акцією для перевозу словацьких скитальників. Підчас недавніх виборів Юрчак був предсідником Словацької Секції Краєвого Республиканського Комітету.

ПРЕЗИДЕНТ ІДЕ ДОМІВ НА СВЯТА.

Вашингтон. — Перед виїздом на свята до свого рідного дому в місцевості Індепенденс, у стейті Мизури, президент Труман видав святочну гостину працівникам в Білому Домі. Усіх їх є 300 осіб. Кожному з них він подарував шкіряну перекладку для книжки з написом: „Я волію мати мир у світі ніж бути президентом. — Привіт з нагоди Різдва 1948. р." Від декого з працівників президент дістав теж подарунки. Між ін. він дістав від столярів, що працюють в Білому Домі, модель бюрка Вашингтона, виробленого з дерева, яке було вставлене в Білому Домі при його оснуванні в 1790 р.

ТАБЛИЦІ ПРИ ПІКЕТУВАННІ МУСЯТЬ ПИСАТИ ПРАВДУ.

Ню Йорк. — Верховний Суд південної частини стейту Ню Йорку видав заборону пікетування на цій підставі, що написи на таблицях, які носили пікетчики, не були згідні з правдою. Позовниками були власники ресторанів і організація власників ресторанів з назвою Проґресив Ресторант Овнерс Асошіейшен, а позваними були відділ 923 юнії Варенд Ґріл Еплоїс, його предсідник Семоел Розенцвайґ та Джордж Баріш, президент юнії Елайд Треде Кавнсил. Суддя Денш О'Лірі Коґалан прийшов до висновку, що страйк і пікетування вийшло з ривалізації двох робітничих юній, які сварилися за право до праці в ресторанах на підставі контракту і обвинувачували несправедливо власників ресторанів в недотримуванні контракту. Суд прийшов до висновку, що власники не зломали контракту і не було причини до пікетування підприємств робітників, які носили таблиці з неправдивими висказаннями причин страйку.

СЕНАТОР ГОНАС ВИБРАНИЙ СУДДЕЮ.

Савт Бенд, у стейті Індіяна. — Здавна звісний американець українського походження, Іван С. Гонас, вибраний місцевим суддею для кримінальних справ. Він був досі стейтовим сенатором і брав участь у різних українських зїздах. Давніше був конгресменом, вибраний з Демократичної партії. Суддя Гонас походить з робітничої родини, якої одна вітка перебуває в Брукліні, Н. Й. Він покінчив каледж інженерії, а опісля відбув правничі студії, має отже фахове правниче знання. Підчас політичної діяльности він вів адвокатську канцелярію в Савт Бенд.

Большевицький табор невільників на пограниччі Аляски

Вашингтон, 20. грудня. — Підкомісія праці палати репрезентантів звідомляє, що вона має підставу підозрівати, що Росія перенесла багато тисячів своїх невільників-робітників на побережжя Сибіру у віддалі 100 миль від Аляски. Голова підкомісії, конгресмен Чарлс Дж. Керстен пригадав, що офіцири російської армії схопили 17 американських ескімосів, які перейшли на сибірське побережжя для виміни шкір. Офіцири затримали ескімосів 50 днів, випитуючи їх про всі подробиці з оборони Аляски. Когресмен Керстен і О. К. Фишер дораджують завести контролю над поширенням комуністичного впливу через підривні елементи в юніях на Алясці. Конгресмени звідомляють, що шпигунська діяльність большевиків на границі Аляски вказує на їхню підготову до наїзду. Це пізнали по тім, що вони запитували ескімосів, чи вони прийняли б росіян на випадок, коли б вони зайняли Аляску.

ДОЛЕС НЕ ВІРИТЬ У ШВИДКЕ ПОРОЗУМІННЯ З МОСКАЛЯМИ.

Ню Йорк. — Джан Фостер Долес, діючий голова американської делегації до Обєднаних Держав, повернувся з нарад Асамблеї О.Д. з Парижа і висловив погляд, що вільні народи розуміють уже потребу солідарности між собою для порозуміння з Росією. Він признав, що існує непорозуміння з росіянами, одначе це непорозуміння не мусить довести до війни. Долес заявив, що впродовж нарад у Парижі Західні держави навчилися розуміти росіян, одначе це не значить, щоб Злучені Держави й Західні країни могли прийти до швидкого порозуміння.

ВЕРХОВНИЙ СУД ВІДМОВИВСЯ ПРОВІРЮВАТИ ПРИСУД НАД ЯПОНЦЯМИ.

Вашингтон. — Верховний Суд Злучених Держав 6 голосами проти 1 відмовився провірювати присуд, виданий на японських воєнних злочинців Міжнародним Воєнним Трибуналом на цій підставі, що не має до цього права. Це вказує, що колишній японський премієр Гідекі Тоджо й 6 інших підсудних мусять згинути на шибениці.

УКРАЇНСЬКА СТРУННА ОРХЕСТРА ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ В НОВОРІЧНІЙ ПАРАДІ.

Филаделфія. — Українсько-Американська Струнна Орхестра, яка має приміщення під ч. 1613-1615 Мт. Вернон Ст. у Филаделфії, візьме участь у новорічній параді „Момерс Перейд" цього року, як про це звідомляє великими буквами „Джірард Говм Нюз", виданий для передмістя в околиці Джірард Евеню. Підготування до участи в параді йдуть уже від кількох місяців. Орхестра виступила з нагоди Дня Подяки в „Онкл Вип Перейд", а в наступнім виступі на Новий Рік виступить в силі 50 членів. За звідомленням Михайла Елка, директора Української Ліґи Північної Филаделфії, орхестра видала $4,000 на своє улаштування, а потребує ще $700. Вона надіється дістати ці фонди від громадян українського роду.

Н. Й. ТАЙМС ПРО СОВЄТСЬКИЙ НАСТУП НА УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ.

Ню Йорк Таймс у виданні з 21-го грудня надрукував переслану з Лондону довгу інформацію свого відомого співвласника і співредактора, С. І. Солцберґера, про „випростовування" партійної „генеральної лінії" в совєтській культурі протягом останніх двох років та масову чистку неблагонадійних для комунізму культурних діячів і вчених в Совєтському Союзі. Між поданими іменами називається теж окремо цілий ряд українців, між ними: „добре відомого українського автора" Петра Панча, „укр. зоолоґіста і біолоґіста" проф. С. М. Ґершензова, „українського аґрикультурного вченого", академика Н. Н. Ґришку; „українського ботаніста", академика М. Г. Холодного та інших. Зокрема згадується про проскрибовану центральним комітетом „большевицької" партії Історію України проф. М. І. Петровського, якій закинено „анти-марксизм".

ЧЕСЬКЕ МІН. СПРАВЕДЛИВОСТИ РОЗГЛЯНЕ ЗВЕРНЕННЯ У. К. К. В СПРАВІ ВОЯКІВ У. П. А.

Ню Йорк, 21 грудня. — До канцелярії Українського Конгресового Комітету наспіло вчора письмо з канцелярії чехословацького президента Клеменса Ґоттвальда, в якому повідомляється про передачу телеграфічного звернення цього комітету в справі засуджених в Братиславі на смерть чотирьох вояків УПА під розгляд міністерства справедливости. Як свого часу повідомлено, УККомітет негайно після вістки кореспондента „Свободи" з Братислави про виданий братиславським державним судом вирок смерти на чотирьох вояків УПА: Івана Кліща, Павла Лесняка, Миколу Маслюха та Василя Рибку, звернувся телеграфічно до през. Ґоттвальда, щоби справу засуджених переглянути щераз та застосувати до засуджених вояків УПА відповідні постанови міжнародного права. В листі з канцелярії през. Ґоттвальда, датованому в Празі, 3-го грудня та зверненому до голови УКК, Степана Шумейка, пишеться: „Канцелярія президента Республіки повідомляє що ваше телеграфічне прохання передано міністерству справедливости для розгляду, згідно з параграфом 411 карного закону". Листа підписав за шефа канцелярії П. Кортчанський.

Судовий процес проти членів О. У. Н. в Празі

ПІДГОТОВКА ГЕНЕРАЛЬНОГО НАСТУПУ НА УКРАЇНСЬКУ ЦЕРКВУ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

(Власна кореспонденція „Свободи").

Прага, 15. грудня. ІК. — В понеділок, дня 13-го грудня, почався тут на Панкраці великий судовий процес проти здогадних членів Організації Українських Націоналістів, влаштований по всім добре відомим правилам совєтської судової „тьохніки". Вже на деякий час перед процесом ціла чеська комуністична преса на виразне доручення уряду вчинила страшний галас про „українську загрозу" для Чехословаччини, концентруючи свої напади головно на українську греко-католицьку церкву та її єрархів в східній Словаччині. Папа Римський, американські дипломатичні представники в Німеччині і Австрії, українці по всьому світі, все те злучено в одну дивовижну леґенду „загрози для республики" і взагалі „народної демократії на Сході Европи" з одною цілком виразною для всіх метою: створити „правні" передумови для генерального наступу на церкву в Чехословаччині взагалі, а на українську греко-католицьку церкву зокрема.

Безпосередньо перед початком процесу, понеділкова чеська преса принесла на перших шпальтах довгі статті під сензаційними заголовками в роді: „Слуга Божий на службі бандерівців"; „Пражська греко-католицька церква централею української підпільної організації"; „Греко-католицькі священики у проводі бандерівської організації"; „Українські націоналісти проти нового ладу в центральній Европі" і т. п. Крім того, державне видавництво „Обріс" випустило великим тиражем окрему брошуру п. з. „Союз Бандери з Ватиканом проти СССР".

Процес проти здогадних членів ОУН почався в понеділок рано, під проводом президента сенату, д-ра Солнажа. Перший день процесу виповнило прочитання довгого акту обвинувачення. Державний прокуратор обвинувачує 35-літнього греко-катол. священика, о. Павла Гучка, пароха в Празі; 22-літнього книговода Івана Зилінського; 36-літнього Григорія Буранича, відомого теж під псевдонімом Гриць Яворський; 51-літнього провінціяла чина СВВ, о. Севастіяна Соболя; 27-літнього шевця Івана Продана; 35-літнього адвоката д-ра Омеляна Іванчо; 46-літнього селянина Василя Никоряка; 27-літнього селянина Олександра Ватамана; 20-літнього селянина Петра Ватамана; 34-літнього Василя Зайкова, всіх українців з роду, та чеха Вацлава Чоли, років 35. Всіх їх обвинувачується за злочин змови і діяльности проти безпеки та інтеґральности Чехословацької республіки та за злочин військової зради. З акту обвинувачення виходить, що ще перед трьома роками, в місяці січні 1946, чеські пограничники та органи СНБ заарештували Івана Зилінського (псевдонім: Богдан Ковалик), що намагався нелеґально перейти чехословацький кордон до Німеччини, але через густу мряку він разом зі своїм провід-

(Докінчення на стор. 4-тій).

РАДА БЕЗПЕКИ РОЗГЛЯНЕ СПРАВУ ВІЙНИ В ІНДОНЕЗІЇ

Париж, 21 грудня. — Несподіване відновлення голандцями воєнних дій в Індонезії, захоплення столиці та інтернування індонезького уряду два дні тому стало тепер центром світової уваги. На домагання американського представника д-ра Джесупа вчора мало відбутися в цій справі надзвичайне засідання Ради Безпеки, але його відложено до середи, бо в Парижі не було совєтського представника. В міжчасі комітет посередництва О.Д. в голяндсько-індонезькому спорі надіслав до Ради Безпеки своє звідомлення, виразно обвинувачуючи Голяндію в порушенні договору про перемир'я між Голяндією та Індонезією з дня 17-го січня 1948. Комітет стверджує, що голяндці порушили 10-ту статтю згаданого договору, згідно з якою кожна сторона була зобов'язана повідомити наперед, якщо вона задумувала відновити воєнні дії. Комітет рівночасно називає аж 66 окремих голяндських заважень про порушення постанов перемиря індонезцями. Голандський уряд зі свого боку вніс до Ради Безпеки меморіял, в якому стверджує, що в теперішньому положенні „була б зайвою будь-яка інтервенція з боку міжнародних організацій або приязних держав". У Вашингтоні діючий секретар стейту Ловет заявив, що Америка займе в цій справі вичікуюче становище, дожидаючи рішення ОД. Зі самої Індонезії повідомляється про дальші успіхи голандських військ, що занімають простори, майже не натрапляючи на опір.

НОВИЙ УРЯД В КИТАЮ; ДАЛЬШІ УСПІХИ ЧЕРВОНИХ.

Нанкінґ, 21 грудня. — Після трьох тижнів зусиль д-р Сун Фо повідомив вчора, що йому наостанці пощастило створити новий уряд Китаю. В розмові з кореспондентами він ствердив, що це не є ані „воєнний", ані „мирний" уряд, бо не думає ані капітулювати, але теж готовий заключити „справедливий мир". До уряду і цим разом увійшли головно „різні опінії" зі самого Куомінтанґу, але є теж особи з-поза нього. Деякі зі загально відомих китайських політиків відмовилися від участи в уряді. До найбільш заплутаних належить тепер справа президента Чіянк-Кайшека. Його резиґнація вважається першою передумовою успішних мирних переговорів з комуністами, при чому існує переконання, що його резиґнація була б рівночасно сиґналом до повної військової капітуляції. З поодиноких фронтів повідомляється про цілий ряд дальших успіхів комуністичних військ та про останні зусилля уряду зупинити комуністичний похід. Вчора повідомлено, що комуністи взяли в полон ген. Гуанґ Вей, головнокомандуючого 12-ою армійською групою.

ПІДПИСАНО ІТАЛІЙСЬКО-МАДЯРСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР.

Рим, 21 грудня. — Вчора тут підписано торговельний договір між Італією і Мадярщиною, що передбачує товарообмін на суму 35,000,000 долярів в 1949 році.

ФРАНЦУЗИ ЗАЛИШИЛИ СОВЄТАМ МІСЦЕВІСТЬ БІЛЯ БЕРЛІНА.

Берлін, 21 грудня. — Французькі окупаційні війська з доручення свого командування евакували місцевість Стольпе на кордоні совєтського і французького секторів Берліна. Рівночасно з евакуацією французів, з місцевості втікла в західні сектори велика частина місцевого населення. Цю місцевість совєти в 1945 р. передали французам для спорудження там аеродрому, чого досі не зроблено. Тепер французи самі вступилися, у висліді загострення совєтсько-французьких стосунків, що проявилося недавно теж у висадженні в повітря двох веж совєтської радіовисильні у французькому секторі.

МАСОВА ДЕЗЕРЦІЯ ЗІ СОВЄТСЬКОЇ АРМІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Берлін, 21 грудня. — З авторитетних американських та британських кол стверджують, що масова дезерція зі совєтської армії в західні зони продовжується та прибирає щораз більших розмірів. Кожного місяця в британську і в американську зони втікають тисячі совєтських вояків, між ними багато високих офіцерів, і членів совєтського цивільного управління. Втеча продовжується, не зважаючи на сильні прикордонні загострення, бо часто втікають самі сторожі. З цих самих джерел заявляється, що втеча совєтських людей в західні зони стала б ще більшою проблемою, якщо б офіційно проголошено, що всім втікачам забезпечується право азилю.

ЧЕРГОВА ПОРАЗКА КОМУНІСТИЧНОЇ П'ЯТОЇ КОЛОНИ В ІТАЛІЇ.

Рим, 21 грудня. — Большевицька п'ята колона в Італії віднесла вчора чергову ганебну поразку з проголошенням нею страйком около 1,100,000 державних урядників і службовців. Не зважаючи на всю пропаганду, з погрозами включно, на страйк вийшла тільки відносно мала кількість людей і всі уряди та публична служба, за виїмком залізниці і то тільки в поодиноких випадках, функціонували нормально, хоча і зі зменшеним штабом. В деяких південних провінціях страйк на сто відсотків заломився. В бага-

ШУМАН І СФОРЦА ОБГОВОРЮЮТЬ СПРАВУ КОЛОНІЙ.

Париж, 21 грудня. — В місті Каннеє вчора продовжувалися наради міністрів закордонних справ Франції та Італії, Шумана і Сфорци. Предметом вчорашніх нарад була справа колишніх італійських колоній та евентуальна участь Італії в Північно-Атлантійському оборонному союзі. Стверджується багато доброї волі та взаємне бажання налагодити якнайкращі добросусідські стосунки між обома країнами.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕЧЕ ЇХ „САМОСТІЙНА УКРАЇНА"

В нюйорській російській газеті "Новоє Русскоє Слово" з 18 грудня б. р. якийсь Н. Жіґулєв, мабуть російський „демократ", обкидає болотом у питомий усім русифікаторам лайливий спосіб український самостійницький рух. Ми вже звикли до такої культури "старшого брата" царського й сталінського покрою. Проте дивуємось, що навіть у теперішніх часах дається ще спромогу забирати голос у таких важливих проблемах, як замирення Східньої Европи, чи взагалі світу, прямо нахабам, що пишуть у наскрізь зневажливім тоні і недемократичнім дусі. Отже Жіґулєв лютує, що хтось має відвагу представляти міжнародним чинникам, що "без самостійної України не можна розвязати проблеми миру". Його до живого заболіло, що в українських меморіялах до Організації Обєднаних Держав, чи до департаменту стейту та інших міністерств закордонних справ говориться про "реорганізацію Східньої Европи з метою виключення російської агресії". Він не може уявити собі, як може хтось видвигати такі домагання, як "Розчленування Совєтської імперії та встановлення низки держав — України, Білорусі, Балтійських держав та держав народів Кавказу, Грузії, Вірменії, Азербайджану й інших". Він ніяк не може зрозуміти і в своїй душі відчути, що підбиті й поневолені Росією народи можуть прийти по століттях гіркого досвіду до висновку, що "тільки така розвязка проблеми Східньої Европи може забезпечити життєві для нашої цивілізації мир і безпеку". Цитуючи ці речі з меморіялу Українського Конгресового Комітету, предложеного департаментові стейту в Вашинґтоні, він ще підкреслює, що не хоче тої "мудрої заяви" навіть подати в своїй "рідній російській мові", тому передає це "в оригіналі", себто українською мовою. "Чим свого часу не поміг маґістрам з Галичини Гітлер, тим тепер, як вони надіються, поможе їм Америка", пише далі Жіґулєв, забуваючи, що це росіяни дали Гітлерові Власова з подібними надіями. Українського Власова не було, а були ті, що бились з Гітлером і Сталіном за "самостійну Україну", якої оборону Жіґулєв називає "божевіллям", "провокацією" та "мерзотою".

Не зважаючи на це нахабство, все таки будьмо культурними і пробуймо зрозуміти автора. Жіґулєв питає: Як роздати Україну українцям, Білорусь білорусинам, Кавказ кавказцям і т. д., то що тоді остане москалям? Отже підбиті й поневолені Росією народи не мають ніякого права думати про відірвання від Москви та вільне й незалежне життя, бо цього вимагає "життєвий простір" московського народу. Що це? Чи не гітлерівщина зі своїм "Лебенсравм"?

Жіґулєв повинен знати, скільки витерпів український нарід під Росією і скільки крови пролив в боротьбі з російським імперіялізмом, а за самостійну Україну. Цей самий нарід далі проливає кров у боротьбі з комунізмом і червоною Росією під проводом ген. Т. Чупринки,, начального команданта Української Повстанчої Армії, що теж проголосив, що не буде тривалого миру, коли не наступить "освободження усіх народів СССР та їхнє самовизначення". На ці речі "демократ" Жіґулєв, як член "пануючого народу", не звертає ніякої уваги, а заявляє (цілком так, як говорив Гітлер в імені свого "народу панів"), що або з Росією, а як ні, то "нова братовбивча" війна, куди страшніша від "громадянської війни в Росії, що була в роках 1917—20". Цей російський "демократ", як бачимо, думає про підбиті й поневолені Росією народи катеґоріями царів і Сталіна: "слушать, молчать і не разсуждать".

Джерела інформацій президента

В спорі президента Трумана з конгресовою комісією неамериканських діянь виявлено сумніви, чи президент дістає належні інформації від підвладних органів і тому саме так вперто обороняє своє давнє становище про „червоного оселедця". Для належного насвітлення справи деякі кореспонденти (браття Алсопи) перевели свої власні доходження, а їх вислід подають до прилюдного відома. Отже вони твердять, що президент Труман негайно після вибору рішений грати рішальну ролю в справах, які належать до нього й тому шукає за всіми можливими інформаціями, щоб не робити помилок. Інформації походять від осіб, з якими він щодня радиться, а теж з різних звідомлень, які для нього підготовляють відповідні бюра. Одним таким „автоматичним" джерелом інформацій є дуже тайний звіт розвідчої служби, зладжений для президента на двох сторінках паперу Центральною Розвідчою Аґенцією. Цей звіт перечитує президент з релігійною точністю. Другим подібним джерелом є усний звіт, складаний президентові щоденно в год. 9.30 ранку секретарем Ради Краєвої Безпеки. Під теперішню пору це становище займає Сидні Суерс, який має повне довіря Трумана. Суерс походить з стейту Мизури і був до недавна бизнесовцем. Його мало хто знає зблизька, не зважаючи на те, що його звіти мають вплив на сформулування політики президента. Суерс передає Труманові точні інформації аж до останньої хвилини про ці справи, які приходять до вирішення перед згадану Раду Краєвої Безпеки. Та заки ще Суерс передасть президентові ці інформації, їх переглядає перед тим дуже дбайливо Джордж Кенан, головний складач плянів в департаменті стейту. Дальшими цензорами таких звітів є генерал Лоріс Норстад, ген. Алберт Ведемейер і адмірал Артур Струбл — всі з департаменту оборони. Напрямні політики одначе походять з департаменту стейту, а не від представників армії, щоб не було військової закраски в дорадчих голосах. Це є бажання самого президента й його придержуються підчинені.

Рада Краєвої Безпеки сходиться двічі в місяць, щоб обмірковувати складення звіту для встановлення політики. Серед звичайних обставин президент не бере участи в нарадах, тільки студіює рішення Ради на підставі отих коротких звітів, предявлених президентові Суерсом. Одначе в одному на пять випадків треба рішати негайно про якусь справу. Тоді саме президент бере участь у засіданнях Ради Краєвої Безпеки і видає своє рішення.

Президент може на підставі своєї прероґативи змінити рішення Ради без змін. Так в останньому часі завважено, що він подав поправку до одного рішення в справі полетів до Берліна, а в справі Китаю то таки цілком змінив рішення Ради. Рада рішила відтягнути американські війська з Тсінґтав, а президент навпаки, наказав ще скріпити залогу.

Очевидно, що президент видає свої рішення не тільки на підставі звітів і рішень Ради Краєвої Безпеки. Він переговорює ще з секретарем стейту Маршалом, підсекретарем Ловелом, секретарем оборони Форесталом і іншими „складачами політики". Він часто обговорює рішення Ради Безпеки ще з такими прибічниками в Білому Домі, як Пол Гофман або Роджер Лапгем. Ці останні мали вплив на рішення президента в справі Китаю.

Дуже важні є рішення президента в справі стелі на видатки краєвої оборони, яка досягає 15 більйонів долярів і якої президент ніяк не хоче змінити. В цій справі він тримається погляду секретаря скарбу Джана Снайдера. Одначе і такі справи ідуть під дискусію Ради Краєвої Безпеки.

Знаменний є приклад Палестини, коли то президента взивали, щоб він признав Державу Ізраїля не тільки фактично, але й правно („де юре"). Труман звернувся з тим до Ради Краєвої Безпеки. Виявилося, що саме тоді Америка хотіла дістати згоду від Англії, щоб признати Ізраїля в заміну за американське признання Трансйорданії. Коли б президент був поступив самочинно, тоді були б розбилися переговори з Англією. Президент послухав думки Ради і залишив плян признання де юре Держави Ізраїля перед виборами.

Повищі рішення згадується тільки як приклади для орієнтації, з якими труднощами бореться нераз президент, заки йому прийдеться видати своє рішення. Це теж вказує, що президент Труман сумлінно розважує всі справи, а його слова, які виглядають нераз як „сказані на вітер", є добре наперед передумані. Якщо вони виглядають комусь дивними, треба здогадуватися, що за ними криється якась хвилева незнана тайна. Такою тайною може бути теж і становище президента в справі слідства над шпиґами, ведене конгресовою комісією, і тому треба підождати з осудом Трумана, наче б то конгресове слідство не було „червоним оселедцем".

Улас Самчук.

Слово про „визволених та розпатронених"

І в дорогій Галичині,
Країні стоптаній і нашій,
Ми розпатроним кодло ваше.

Таке писав один український поет Володимир Сосюра одному українському поетові Євгенові Маланюку в роках 26-27 і це називалось „посланієм". Дванадцять років пізніше віщування першого поета сповнилось. „Єдинокровні" з Москви „подали братню руку визволення" українцям заходу і „розпатронення" почалось. Тисячі українців покидають землю предків і ухиляються на чужину, інші тисячі мандрують на Сибір, ще інші гинуть на місці від стрілів в потилицю. В сумі це творить сто тридцять тисяч людей... І одразу додаймо — найкращих людей.

Історія „розпатронення" на цьому не скінчилася. Повну рацію віщування поета обріло аж кілька років пізніше. В межі-часі наше „кодло" ще раз „визволяють" — з іншого боку. Заокруглених цифр цього визволення покищо не маємо, знаємо лише, що наприклад в одному тільки Рівному, протягом одного 1943 року, три рази ліквідується вязницю в якій, при кожній ліквідації, знаходилось приблизно пять сотень українців. Таких ліквідацій по містах України було більше, плюс мільйони насильно вивезених у рабство будувати „нову Європу".

І нарешті приходить те, поки що, остаточне „визволення" і з остаточними результатами. На цей раз торкнулось воно не лише „дорогої Галичини", але цілого народу від грянйць до грянйць і не тисячі, а мільйони знов таки тих самих українців розпатронено. Тріюмф Сосюри повний. Кажуть, його твір наново видано й розповсюджено і є за віщо. Даремно кажуть, що в своїй батьківщині не буває пророків.

Ціла українська земля і весь її народ страховано, закріпачено, або розметено на всі вітри. Від Аліутських островів до шпилів Татр, десятки тисяч кілометрів здовж у просторі двадцяти трьох мільйонів квадратових кілометрів розселено рабів і каторжан — синів і дочок України, що безсловесно, хлухо й німо, бо сковано і звязано, виконують роботу будови потужности і сили своєї ж власної тюрми, не знаходючи ніде і і від кого в цілому світі ні співчуття, ні помочі, ані навіть належної згадки. Бо світ, як кажуть, не знає, а як і знає, то нищення українського народу, ніколи ще не було предметом його жури, не дивлячись на всі гарні „договори проти народовбивства". Для сучасного світу те, що в одному випадку зветься народовбивством, те саме в другому випадку може зватися визволенням.

У наслідок якраз такого „визволення" на заході Европи, що поки ще не підпала під дефініцію Сосюри, опинились мільйони людей, а між ними сотні тисяч наших, близьких і рідних людей. Світ охрестив їх Ді-Пі — людьми насильно вивезеними, запроторениими, але велика частина того світу не здає собі найменшого звіту про основні причини такого запроторення.

Але світ — світом... Що він уважає, це розуміється його діло. Важливо, щоб ми самі в першу чергу усвідомлювали причини виникнення цього явища; яким є наше втікацтво. Думання й діяння сучасного світу, дуже нагадує думання й діяння людей тієї частини бувшої російської імперії, для яких свого часу Ленін-Троцький були лиш предметом анекдотів та темою частушок на подобу:

Єдет Троцкій на кане,
Ленін на сабаке.
А паляқі іспуґаліcь,
Думалі казакі.

І дай Боже, щоб весь той світ не опинився в положенню тих хоробрих творців частушок. Кожна бо легковажність йде в парі з наслідками і ми тепер навантажені досвідом минулого, можемо лише співчувати тому світові. Ми вже покутуємо за своїх надто мудрих предків, світ - же може ще дочекатись свого. Але як би воно не допало ми, живуч сьогодні, мусимо вжити всіх нам приступних засобів, щоб рятувати, що ще рятувати дається і що рятувати можемо.

Як рятувати, кого рятувати і хто буде рятувати? Рятувати самих себе і самими собою, бо треба нам дуже твердо усвідомити, що не маємо часу оглядатися і не маємо на кого оглядатися. Там на нашій землі на очах трьох міліярдів людства світу провадиться інтензивний процес народовбивства — біологічна ліквідація народу. Наші рідні, наші близькі, наші найблизчі. Сорок з лишнім мільйонів. Свідомих і менш свідомих. Знаних і менш знаних. Процес підпорядкування цього простору „великим савецкім народом" йде приспішеним темпом, бо проблема усамостійнення українства дійшла до акутної стадії, коли тільки дуже радикальні, операційні засоби можуть помогти „визволителям". А ми знаємо, що ті мають міцні нерви і вони давно рішені, що краще на місці України порожнеча й мертве поле, ніж справжня, вільна Україна. І це своє рішення вони провадять вперто, послідовно й безперерви.

В частині наслідків цього виникло наше втікацтво в Европі. І є воно одною з дуже важливих наших проблем, що вимагає швидкого рішення. І рішення це повинно статися. Ми українці, що опинились в розсіянню, несемо перед історією подвійну відповідальність за бути, чи не бути народу нашого. Памятаймо, що кожна одиниця, що зве себе українцем, це вже давно не одиниця маси без імени, без ідеалу і без відповідальности. Все то люди дуже згущених національних вимог і їх становище у цьому неймовірному історичному комплексі є беззастережно безкомпромісовим. Це ті, що спалили за собою всі мости повороту до старого і нарешті це ті, що можливо лишаються ще єдиною журою наших ліквідаторів. І вони рішені йти гень аж до перемоги — будь-що-будь, бо зобовязані вони, аж до слушного менту донести священний огонь національного горіння, навіть тоді, колиб воно було погашене у нідрях рідної землі. І тому ті одиниці мають сьогодні таку незвичну вартість і тому якраз треба доложити всіх зусиль, щоб вони були захоронені і не тільки захоронені, але й доцільно зужиті в інтересах та вимогах нашої національної спільновти.

І тільки вони, тільки ми, тільки всі разом можемо собі тут помогти. Без зайвих балачок і пустословія. Згодімось наперед, що ми всі одно й теж саме, що між нами нема ні гірших і кращих, що всі ми маєм наші звичні, людські вади, що краще бачити в людині, особливо ближній, завжди те краще, ніж гірше, що християнські старі і випробувані чесноти повинні брати у нас верх над нашими слабинами характеру і тоді напевно ми дуже допоможемо собі. Самим собі! Нам всім!

Лиш геть женімо злобу й упередження — тепер не час на це! Рамя в рамя, крок у крок, кожний по своєму й на своєму місці, але всі в одному напрямку і до тієїж мети. Вчімося і вчімо інших, слухаймо чужі приказн і вчімся самі приказувати. І сума цих чеснот великого морального порядку напевно допоможе не одному рішити те, що на перший погляд ока видається неможливим для рішення.

Бо ті там ждуть, чекають, виглядають і горять бажанням волі руху й дії. І це не є такі прості скитальники, як може комусь здається. Це зерно з якого одного разу можливо виростуть нові паростки майбутнього народу. Ґоворимо не для слова і не конечно для нас тепер живучих, говоримо й для тих, що будуть, бо формула визволення народу буває значно складнішою, ніж ми собі це уявляємо під час наших буденних справ. На цілість бути чи не бути, складається, як вірити Шевченкові, „мертві, живі і не народжені... В Україні і не Україні сущі", і бувають ситуації в життю народів, коли ті мертві і не в Україні сущі матимуть те останне слово. І навіть слово, що заважить на чинне рішення проблеми.

ОЛЕКСІЙ АНДРІЄНКО.

ДРЕЗДЕН „СОВЄТСЬКИЙ"

(Будні советської окупації)

6)

В ці дні масово появилися всюди комуністичні плакати, на зразок славнозвісних фашистівських — „Пст!..." Плакати ці були оздоблені так само відповідно настороженою постаттю, яка таємниче-загрозливо закликала: „Не болтай!" Це гасло треба було розуміти (і так його й розуміли) в двох значеннях. Поперше, як наказ — не розмовляти взагалі про життя в СССР, і подруге — це вже розуміння призначалось виключно для іноземців, — „не бреши". Бо коли якийсь чужинець, хоч би й той самий німець, бачивши безліч тих плякатів із крикливими гаслами „ не болтай!", пробував докопатися до суті цього слова московської мови і звертався до словника, то в словнику, на відповідному місці, поза іншими тлумаченням цього слова, знаходив і пояснення — „не бреши". Отже „не болтай" — виходить — „не бреши". Значить, якщо якийсь червоноармієць стає з чужинцем на довірочну розмову, коли розповідає навіть найщирішу правду про „щасливе" життя під сонцем сталінської конституції, — він, за плакатом — „болтает", значить — говорить неправду, він, мовляли, бреше...

Так у червоній армії й розуміли глибокий сенс того чергового большевицько-пропагандивного плакату, що кидався ввічі на кожному мурі будинку, дверей, парканів, на всіх вулицях і перехрестях вулиць.

Всякі розмови червоноармійців із цивільним німецьким населенням, а особливо — розмови на політичні теми — було гостро заборонено. Піківська пропаґанда хутко підготувала споміж німецького населення цілі групи сексотів-шпигунів, які мали спеціяльне завдання — ловити червоно армійців, які розповідали про життя в Советському Союзі. Ці шпигуни були наділені відповідними правами, між іншим — правом беззастережно затримувати й передачі червоному командуванню винних за розмови з німцями червоних вояків. Це була робота того самого Пікка, що очолював політичну роботу в советській армії. А політичний апарат цієї армії вважав, що остаточне ізолювання німецького населення від червоного війська і політичні зв'язки з населенням треба доручити окремим особам, щоб сама армя до цієї справи ніби нічого не мала.

І досить було якомусь червоноармійцеві, де б то не було, поговорити яку хвилину з цивільним німцем, як за його спиною вінню виринав новоспечений сексот із німців і зараз тяг „винного" до найближчого політрука червоної армії. В кращому випадку такого червоноармійця, на таємний донос шпигуна, викликав уночі політрук Нежин і допитував, про що саме він розмовляв у такій от годині, за таких от обставин, із такими от чужинцями... І, відповідно до змісту розмови, до ступеня тяжкости провини розмовця, винного негайно карано за советськими военними законами. За кожен випадок доносу на червоноармійця чи доставу винуватця перед очі політрука, сексот-шпигун одержував негайно 150 німецьких райхсмарок і три літри горілки. Отже, ці юдині „серебряники" були доброю принадою для продажних душ усяких покидьків німецького населення.

Цікаво також відзначити ще один побутовий прояв советських окупанційних буднів. Це — взаємовідносити червоноармійців із німецькими дівчатами.

Оскільки в першому періоді окупації було допущено цілковите розгільдяйство у ставленні червоного війська до німецького населення, багато червоноармійців устигло нав'язати ближчі стосунки з німецькими дівчатами. Багато з тих стосунків мало характер і поважних, цілком серйозних взаємин між молодими парами. І коли громом ударила заборона всяких стосунків червоної армії з цивільним населенням, коли почато суворо здійснювати засади повної ізоляції червоноармійців від зовнішнього світу, багато німецьких дівчат намагалось продовжувати зв'язки з своїми друзями, так би мовити, „чорним" порядком, тобто, більш-менш приховано. Але такі зв'язки гостро карались— і тюремним ув'язненням і навіть розстрілами обох винних сторін.

До Пікка почали звертатись окремі люди й цілі групи німців з проханням дозволити червоноармійцям одружуватися з німкенями. Коли таких домагань посипалось аж надто багато, Пікк звернувся до маршала Жукова і начебто підтримав цілком природні і ніби законні домагання численних німецьких Ґретхен. І тут знову проведено було підступний розіґриш, цілком посоветському.

В німецькій пресі було оповіщено все німецьке населення, що росіянин-вояк має право одружитися з німкенею і забрати її до себе „на родину" тоді, коли він закінчить уже свою військову службу. А по червоній армії Жуков одночасно видав наказ, що „за зв'язок із німкенями винного негайно повертають з армії на батьківщину, або засилають на два роки до штрафного батальйону".

І німців цілком спантеличив дальший хід подій: дозвіл на одруження нібито є, а тим часом, ніхто з червоноармійців не жениться...

Дальше буде).

О. Г.

РОЗВЯЗКУ ЗНАЙДЕНО!

(Фелейтон).

Мій найдорожчий друже!

Твій лист мене ані трохи не здивував, бо і в нас те саме. І не диво: коли цілий світ поводиться так, ніби своїм спеціяльним завданням має, борони Боже, не перешкодити розвиткові комуністичної ідеї, то як же вона може не розвиватися?

Тебе дивує, холодність і байдужість світу до наших терпінь і до ще гірших страждань тих, хто залишився під ярмом большевицького панування. Але, мій дорогий, хіба ти не бачиш, що людство ступило в таку фазу розвитку, де поняття свободи, миру і справедливости пережили себе і стали непотрібними? Що ж до недооцінки, як ти пишеш, світом ваги комуністичної небезпеки, то хто зна... Може, навпаки, політики дивляться на неї, як на фатальну неминучість, а тому не дуже спішаться анґажуватися її противниками...

Я, наприклад, інакше не можу зрозуміти всіх подій, котрі відбуваються у світі.

Скажу тобі одверто, що звикши ще з „родіни" дивуватися на весь червоний провід, як на зброд різного карного і і темного елементу, я тепер не можу з дива вийти перед їхнім безличним, але великим спритом на міжнародньому форумі, перед їхньою впертістю і послідовністю, з якою вони провадять свою політику. І коли вони досі не виповіли війни світові, то тільки через те, що не почувають ще абсолютної переваги сил по своєму боці. Але для того, щоб цієї переваги досягнути, вони не тільки зміцнюють себе, але одночасово послаблюють своїх противників, провадячи підривну роботу по цілому світові, використовуючи для того кожну нагоду і зовсім не конфузячись, коли їх прилапають на звичайних кримінальних злочинах. Відсутність стиду, чести і моральної охайности — це дуже небезпечна зброя, і большевики її мають, тому і перевага по їхньому боці.

Зрештою, не винують їх у тому: на те вони і є большевиками. Так бактерії тління і гниття не винні в тому, що, розмножуючись, руйнують середовище. Винна тільки та рука, котра по глупоті чи з лінивства не дезинфікує у свій час середовища і не нищать зарази. І хто зна, чи суспільне тління не досягло такої стадії, коли дезинфекція вже є безсилою?...

Звичайно, коли б ми могли передбачити такий хід світових подій, то може б довго надумувались, перше, ніж би залишили, хай і непривітну та небезпечну, але все ж таки рідну і незамінну Батьківщину, і не пускалися б в ті страшні мандри. Не переходили б таборових чистилищ і варварства скринінґів. Не зрікалися б достоїнства освіти і звань, що стали нам на перешкоді для виїзду за океан, де ми надіялися мозолями збудувати собі спокійний куток, бо душі наші потомлені, і сивина вже сріблить скроні...

Дійсно, пощо було того всього, коли твоє питання: **як врятувати своє життя перед комунізмом?** — знову набирає загрозливої реальности

Мені мороз іде поза шкуру, коли подумаю, що отак одного паскудного ранку в мої двері просунеться кругла клапоуха голова „Ваньки" в шпичастій шапці і скаже: „Здрасте, сволочі, ізменнікі родіни! Ізвольте ка собірацца с вещам!"

І що тоді?

Як той жид казав, буде два виходи: або нас повісять відразу, або ні. Якщо повісять відразу, то добре, а як ні — тоді знову, як шість років тому, щоб протягнути бодай іще трошки ниточку того підленького животіння, з веселою міною співати:

Масква мая, старана мая,
Ти — самая любімая!...

З тою лишень різницею, що колись ми співали це як люди на „почесних становищах", а тепер, як „ізменнікі родіни", заспіваємо її з мітлами або джаґанами в руках на найгіршій, найбруднішій роботі, за колючими дротами.

Ні, ні!

Цього виходу не можна назвати рятунком життя, і тому відкидаю його, як відкидаю і всі інші, за винятком тільки хіба одного: стати комуністом!

Спокійно, друже! Спокійно, дорогий товаришу! Не треба обурюватися! Постарайся тільки уважно вдуматися в те, що я тобі напишу.

Гинути на шибениці, чи за ґратами вязниць безсловесними жертвами — є однаково глупо. Коли доля не судила нам виступити в ролі карателів злочинних основоположників цієї ідеї, то бодай спробуймо покарати глупих послідовників, байдуже, яку маску при цьому вдягнемо на себе. Як не як, але ліпше вже бути удаваним приклонником навіть фалшивої ідеї, як рабськи залежати від такого удаваного приклонника. Коли вже продатися, то відразу, і бодай знати, за що.

Отже, ставаймо без надуми в ряди членів комуністичної партії, для того, щоб свідомо виконати ролю месників і оздоровителів людства від Марксівської облуди, дотримуючись знаменитої мудрости: клин клином вибивають.

Школа большевизму є справою дуже тяжкою, особливо тому, що практичний комунізм не має нічого спільного з теорією Маркса, щирих прихильників котрого большевики нищать так само, як і його ворогів. Через те доля теперішніх закордонних комуністичних ватажків є дуже сумною. Більшу половину з них виріжуть за праві, ліві і всякі інші ухили, за опортунізм та інші гріхи, як вирізати троцьких, каменевих, зіновєвих, тухачевських, крестінських, косіорів, радеків, затонських і т. д., і т. д., „ім же чісла несть". Частина в наслідок такої чистки потихеньку усунеться сама і непомітно розчиниться в масах, а та незначна частина найбільш упертих пройдисвітів, що схоче залишитися при владі, буде змушена пройти довгий і складний шлях вишколу і перевірок, поки з неї не зроблять недумаючого автомата, котрий зрозуміє, що „не все так вимовляється, як пишется", інакше кажучи, що теорія Маркса, одне, а большевицька практика то щось інше. Але цей процес забере багато часу, а тому ми, що вже цю школу пройшли, підемо далеко вперед, бо людей для наведення порядків і занузданя розбурханого моря черні в цілому світі буде потрібно дуже, дуже багато!

Бо ти уяви собі, яке буде обурення тих мас, коли, вирізавши всіх дипломатів, капіталістів, поміщиків, священиків, інтелігенцію і всіх політичних противників, вони зрозуміють, що фабрик і маєтків для кожного не стане, що жити з грабунків і різні вічно не можна, а — найголовніше, — що все одно треба працювати, бо ні машини, ні земля без робочих рук прибутку не дають. І так по короткій ілюзії панування наступлять тяжкі безпросвітні будні, праця збільшиться, платня зменшиться, а скаржитись і не можна і нема кому, бо настане „найсправедливіший" державний устрій.

На початках, звичайно, підійметься хвиля спротиву:

— За — За що ми кров проливали?!

— Ми вже своє за капіталістів відробили! Хай тепер інші працюють!

Ех, тоді нагаї в руки і довай їх вчити справжнього комунізму:

— Що!? Не хочете працювати? А ви хіба не знаєте, що труд — то справа чести, доблести і геройства!? Так сам наш дорогий батько Сталін

(Докінчення на стор. 4-тій).

ПОВІДОМЛЕННЯ

Зближається кінець року, а тимсамим і цей час, коли то У. Н. Союз робить підсумки своєї цілорічної праці, та переводить замкнення всього діловодства. Тому, щоб уможливити головній канцелярії У. Н. Союзу поробити замкнення на час, прохаємо всі відділи У. Н. Союзу прислати цього місяця членські вкладки скорше ніж це звичайно буває. Зокрема, звертаємо увагу цих відділів, які звичайно спізнюються з присилкою вкладок, прислати принаймні тепер у місяці грудні всі належитости на час, так, щоб головна канцелярія могла дістати всі вкладки не пізніше як на 30-го грудня.

Головна канцелярія У. Н. Союзу.

УВАГА! — БРІДЖПОРТ, КОНН., І ОКОЛИЦЯ!

СТАРАННЯМ ФІЛІЇ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ В БРІДЖПОРТ, КОНН.

— відбудеться —

В СПРАВІ ОБОРОНИ ПРАВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

МАСОВЕ ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, 26. ГРУДНЯ (DECEMBER 26, 1948)

в годині 2:30 пополудні

В УКРАЇНСЬКІЙ ДОМІВЦІ

517 HALLET STREET, BRIDGEPORT, CONN.

На вічу буде промовляти **д-р Володимир Калина** з Ню Йорку. — Всіх українців Бріджпорту й околиці запрошуємо до численної участи.

РОЗВЯЗКУ ЗНАЙДЕНО

(Докінчення зі стор. 3-тої).

сказав! — і батогами по спині, по спині!

— А перевиконувати норми праці на 2000% не хочете? А по 2.800 снопів денно вязати не хочете? Понад плян держaві не дасте? А в свята і неділі для нашого любимого вождя працювати ударним порядком не будете? — і знову батогами!

— Співайте, сякі-такі сини!
Сталін — наша слава боєвая,
Сталін — нашей юності польот!
С песнями борясь і побеждая,
Весь народ за Сталіним ідьот!

— Ей, ти там, бой! Чому так тихо співаєш? Чи тобі життя вже надокучило? Веселіше!

Або отак викликати такого „пролетарія", що мав власне підприємство з найманими робітниками.

— Садітесь, гражданін! Які ваш політичні переконання?

— Я комуніст...

— Щ-о-о-о? Експлуататор робочого клясу, визискувач пролетаріяту, паразит, що живе з нетрудового прибутку і — комуніст? — і так з усього розмаху: р-р-а-з! Р-р-а-з! — Признавайся!

І признається, голубчик, до всього признається! Навіть до того, що йому ніколи не снилося!

Але найприємніша буде розмова з колишніми редакторами комуністичних часописів. Отак без передмови:

— Ти що ж... — і багатоповерховий вираз. — Гроші знав брати, а сам був капіталістичним запроданцем?! Як —„ні"?! На цілий часопис імя Сталіна два рази згадав, а про всяких демократів, прогресистів, соціялістів цілі сторінки в прихильному дусі списував! Газет чому всіх не розповсюджував? Про більші і про попів нащо згадував? Англійському вченому пощо співчуття висловлював, коли він з нашої партії виступив, значить став нашим ворогом? Признавайся! Не хочеш? Добре! Ей, Ванька, возьетого парня в оборот, пусть прізнаєцца.

І будуть кости у редакторів тріщати, ой будуть!

Знаєш, коли отак подумаю над тим, то раптом заспокоююся, і серце моє замість болю і суму наповнюється зловрадною втіхою. Дійсно, хіба світ не заслужив собі на комунізм? Заслужив! Тільки єдиний комунізм може справедливо винагородити людство: і тих, хто, знаючи небезпеку Марксівської пошести не зумів зупинити її розвитку, і тих, хто заплющував очі на незаперечні факти і кричав „осанна" волохатів червоній потворі.

Це — страшні злочини на сумлінні світу, сказано бо, ще не лише творити гріх є гріх, але дозволяти на гріх, мовчати на гріх, хвалити гріх, не карати гріха, боронити гріх — є також гріх. Отже согрішили б і ми, коли б не використали можливости цей останній гріх покарати, і тому моя совість буде цілком спокійна.

Що буде потім, друже мій, не можу тобі сказати, але все, що я сказав, обдумай і напиши мені.

Твій друг Іван Безпрозваний.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

А. Т., Филаделфія, Па. — Такі подяки наплинвали до редакції сотнями. Годі містити. В Америці є тисячі таких людей, що треба б їм дякувати за добре серце, що висилали афідевіти і висилають тепер деклярації. Дотого добре діло є само собою доброю заплатою, бо дає людині внутрішнє вдоволення.

К. В., Филаделфія, Па. — Ваші „додатки" до статті про Чорчила, взяті з книжки Еліота Рузвелта, знаменити. Добре запамятати.

Скиталець. — Про ці речі ми вже давали вияснення. Раз ви дістались до Америки в законний спосіб, можете жити спокійно і працювати, торгувати, хату набути і т. п. Тільки в воєнних часах були такі промисли, де вимагали від робітників американського громадянства. Як ще не вибрали перших громадянських паперів, так їх зараз виберіть.

Сейр, Па. — В звіті жертв на Український Конгресовий Комітет (Свобода, ч. 296) має бути „Сейр, Па." замість „Елмайра, Н. Й.", як було проголошено. Збірка має виносити $158.25.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЛОРЕЙН, ОГАЙО

Нова професійна сила.

День 3. червня ц. р. був днем великої радости громадян Фурдинів, що з дітьми і внуками є членами У. Н. Союзу.

Стефанія Анна Фурдин.

Цього дня їх донечка Стефанія дістала диплом „Бечелор оф Артс" в Джордж Пібаді Каледж для учителів в Нешвіл, Тенесі. Стефанія Анна покінчила школу в Лорейн з відзначенням. В університеті працювала поза школою, а теж і в літі, щоб придбати фінансові засоби. Вона теж вдячна У. Н. Союзові за шкільну стипендію із союзової каси, котра стала їй дуже в пригоді.

Спосібности С. А. Дурдин були загально відомі й не диво, що вона зараз дістала учительську посаду в Ділстедт, Мізурі.

Родина Фурдинів, члени 50 відділу У. Н. Союзу, живуть в Лорейн вже довгі роки і тішаться поважанням нашої громади. Гром. Фурдин працює понад 30 років в Юнайтед Стіл і всі знаємо, що не так то легко звичайному робітникові давати дітям високу освіту.

Батько і мати Стефанії це іміґранти зі Самбірщини, Західна Україна.

Бажаємо Стефанії найкращих успіхів в її культурній праці з тим, щоб завжди памятала, що вона дочка великої американсько - української родини, яка не повинна і не може ніколи забувати і за поневолений український нарід в Европі.

Знайомий.

Процес проти О. У. Н. в Празі

(Докінчення зі стор 1-шої)

ником збився з дороги і попав разом зі своїм провідником в руки чеських властей безпеки, думаючи, що він вже далеко на німецькій території. При ньому знайдено листи і військові звіти керівника ОУН Перемиського району, Орла-Назара, що їх Зилинський мав передати Вороні, зв'язковому ОУН в Регенсбурґу. В дальшому Зилинський мав зв'язатися з керівниками ОУН в Мюнхені та з уповноваженим ОУН на Чехословаччину, Лебедем. Головною метою його місії в Німеччині мала бути організація допомоги для УПА. В акті обвинувачення стверджується, що Зилинський мав сховані в черевиках під підошвами пляни і мапи, на яких мали бути зазначені місця, де, мовляв, літаки мали скинути зброю, ліки та інший виряд для УПА.

В дорозі з Перемишля до Регенсбурґу — говориться дальше в акті обвинувачення— Зилінський повернув до члена ОУН, о. д-ра Граба, греко-катол. пароха в Кракові і від нього одержав рекомендацію до греко-катол. єпископа Гойдича в Пряшеві на Словаччині, та до о. Гучка в Празі. Цей останній мав доповнити матеріяли Зилінського важливими тайними даними про військове і політичне положення в Чехословаччині, копіями проклямацій і звернень ОУН до чехів і словаків та до чехословацької армії, щоби вона не виступала проти УПА, яка бореться теж за визволення Чехословаччини. Крім того, о. Гучко мав доручити своєму дякові Бураничеві „перекинути" Зилінського через кордон до Німеччини. Той привів Зилінського до шевця Івана Продана, що був зв'язковим ОУН в прикордонному містечку Жандов. Мряка і припадок допомогли чеським властям впасти на слід та розкрити ці зв'язки та діяльність УПА і ОУН на терені Чехословаччини.

Акт обвинувачення зокрема широко обговорює діяльність о. Соболя, провінціяла ЧСВВ, який разом зі священиками о. Мисьховим та о. Василем Мельником, парохом в Ліберці, найбільше причинилися до скріплення впливів ОУН і УПА в Чехословаччині. В домі о. Гучка в Празі найдено багато чистих урядових бланкетів з підписом єпископа Гойдича. Буранич — згідно з актом обвинувачення — не був звичайним дяком, але членом проводу ОУН на Чехословаччину та подорожуючи нібито з метою перепису греко - католицьких вірних, зорганізував для цілей та допомоги УПА ціле українське населення прикордонної полоси. В акті говориться, мовляв всі українці в Чехословаччині радо допомагали курієрам та висланцям УПА і ОУН, змагаючи до створення самостійної української держави від Попраду по Кубань. Адвокат д-р Іванчо мав нав'язати добрі зв'язки з членами чеського парляменту та з чеськими політичними і військовими колами, опозиційними до теперішнього режиму, і при їх допомозі допомагав УПА та українським р е в о люціонерам, виєднуючи для них чеське громадянство, пашпорти і т. п. Акт обвинувачення наостанці висловлює жаль з приводу того, що чеським властям безпеки не пощастило дістати в свої руки обвинувачених: о. Соболя, о. Мельника, Леськова, Соболича, Кінаша та цілого ряду інших співвинних, яким пощастило втекти поза кордони Чехословаччини.

(Продовження в черговому числі „Свободи").

ПОМЕР ПАВЛО ІВАНОВИЧ САХНО В ТУРЕЧЧИНІ.

За звідомленням Української Громади в Туреччині, помер уночі з 27 на 28 жовтня 1948 р. від удару серця Павло Іванович Сахно, уроджений на Сумщині (в Харківщині) в 1892 р. Похорон відбувся 29 жовтня на Грецькому Кладовищі в Пішлі, під ч. 69460. Сповіщаючи про це близьких рідних і друзів земляків, Українська Громада в Туреччині подає до відома, що по покійному залишилася в Царгородському Банку значна сума грошей. Громада пошукує двох братів небіжчика, які в р. 1920 вихали з-м. Царгороду десь, ніби до Америки. У цій справі треба писати на адресу: Забєво Микола Миколаєвич, Р. К. 2224, Ostanbul, Turkey. — Інші часописі прохається передрукувати.

Від Комітету Оборони Буковинської України

(Комунікат 1)

Всім нашим землякам щиро дякуємо за наділані привіти від окремих осіб та цілих гуртків, і повне поперття нашого почину. Дістали ми досі з різних країн поверх 300 листів, які представляють около 7,000 буковинських скитальців. Зокрема дякуємо нашим землякам з поза залізної куртини, що надіслали нам щирі слова признання.

Також дякуємо комуністам Канади та Америки, що так сердешно відгукнулися лайками і переконали всіх буковинців, що треба гуртуватися та боронитися.

На бажання буковинських українців голова інтервенював меморіялами до міністрів Бевина й Далтона в справі приспішення звільнення всіх вояків Української Дивізії з англійського полону і дістав задовільні відповіди.

Тепер пильною справою є Меморіял про Буковинську Україну до Обєднаних Держав і урядів Британії, Франції та Злучених Держав Америки. Нам бракують матеріяли про події 1939—1945 року, тому просимо наших діячів і журналістів надіслати нам такі матеріяли і приспішити працю.

Президія уважає конечним з формальних причин політичну працю американських горожан відділити від акції нової іміґрації. Тому д-р Скеґар заступатиме й далі справу Буковинської України в американській пресі, а Комітет листовним шляхом уконституується з самих скитальців. Всю кореспонденцію просимо й далі слати на адресу д-ра Г. Скеґара.

За Комітет Оборони Буковинської України:
Д-р Роман Смаль Стоцький, голова;
Д-р Григорій Скеґар, секретар.

ХОЧЕ ДОПОВНИТИ ЗБІРНИК РІЧНИКІВ Л. Н. ВІСТНИКА.

Д-р Г. Ґ. Скеґар пише, що американським українцям можна закинути, що вони не подбали, щоб тут зберігся хоч один комплет річників Літературного Наукового Вістника, який виходить уже 50 років. Сам він має декілька річників, а це річники від 1910 до 1914 року, та від 1922 до сьогоднішнього часу. Коли виходили які числа в часі першої світової війни і по ній до 1922 року, то д-р Скеґар хотів би їх набути. Іде про те, щоб скомплетувати Л. Н. В. хоч за останніх 40 років і віддати це якій українській установі, згл. бібліотеці. Адреса:

Dr. H. SKEHAR,
7815 'Crenshaw Boulevard,
Los Angeles 43, Calif.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 3. грудня 1948 р. помер у 76. році життя

ЙОСИФ СТАРАНЬЧАК,

член Тов. ім. А. Бончевського, від. 10 У. Н. Союзу в Ансанія, Конн.

Покійний вступив до Союзу в 1899 році. Був добрим членом і старався про добро Союзу. Походив з села Прегонина, пов. Горлиці, Галичина. Полишив у смутку 3 дочки, 2 сини, 2 зятів, 1 невістку і 9 внуків.

Похорон відбувся 6. грудня з дому жалоби при участи родини, членів і знайомих до укр. гр.-катол. церкви св. Петра й Павла, а відтак на цвинтар св. Петра й Павла в Дербі, Конн. — В. Й. П.!

В. Глива, секр.

Дня 29. листопада 1948 р. помер у 58. році життя

ІВАН ГРИШКО,

член Тов. Укр. Січи, від. 182 У. Н. Союзу в Кліфтон, Н. Дж.

Покійний походив з села Фатари, пов. Новий Самбір, Західна Україна. Полишив у смутку жену Анну, подружену дочку Анну, зятя, брата Олексу в Канаді, 2 сестри в Америці і 5 внуків. Вступив до У. Н. Союзу в 1923 році. Був добрим членом і занимав уряд рек. секр і касієра.

Похорон відбувся 2. грудня з похоронного заведення при участи родини, членів і знайомих до укр. правосл. церкви св. Вознесення в Пасейк, Н. Дж., а відтак на цвинтар East Ridgelawn. — В. Й. П.!

Дня 11. листопада 1948 р. помер у 57. році життя

СТЕФАН САСКА,

довголітний член і бувший урядник Сестр. Любов, від. 177 У. Н. Союзу в Провіденс, Р. Ай.

Покійний вступив до Союзу в 1923 році. Походив з Суходіл, пов. Гусятин, Галичина. Полишив у смутку дружину, 2 замужні дочки і 2 внуки; усі є членами У. Н. Союзу.

Похорон відбувся з укр. прав. церкви св Йоана. Поховано Покійного на парафіяльнім цвинтарі в Комберленд, Р. Ай. — В. Й. П.!

І. Лаба, секр.

ТАРЗАН, ч. 1996. Стурбована череда.

Коли так череда паслася, один молодий слон загнався до недалекої моклявини.

Нагло під його ногами почала усуватися земля.

Коли він змагався у безсилі, він ще глибше западав і голосно трубів.

Безпомічна череда зібралася довкруги нього, знаючи, що їй не вільно зближатись дальше, щоб самим не пірнути.